

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKÎ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

FOTOĞRAF VE GRAFİK

TIPOGRAFİ

ANKARA 2006

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. TİPOGRAFİ	3
1.1. Tanımı	3
1.1.1. Tarihi Gelişimi	3
1.2. Tipografinin Yazıya Getirdiği Yenilikler	4
1.3. Harf Anatomisi	4
1.4. Temel Yazım ve Tipografi Kuralları	5
1.5. Tipografik Karakterlerin Sınıflandırılması	7
1.5.1. Geleneksel Yazılar	7
1.5.2. Geçiş Dönemi Yazıları	8
1.5.3. Modern Yazılar	8
1.5.4. Kare Serifli Yazılar	9
1.5.5. Serifsiz Yazılar	9
1.5.6. Gotik Yazılar	10
1.5.7. El Yazıları	10
1.6. Tipografide Renk	11
1.6.1. Renk Bilgisi	11
1.6.2. Renklerin Psikolojik Etkisi	12
1.6.3. Renk Perspektifi	13
1.6.4. Resim Yazı Renk İlişkisi	14
1.7. Tipografik Ölçüler	16
1.8. Tipografik Unsurların Düzenlenmesi	18
1.8.1. Tipografik Söz Dizimi	18
1.8.2. Tipografik Mesaj	20
1.8.3. Okunaklılık	20
1.9. Guaş Boyama Tekniği	22
UYGULAMA FAALİYETİ	23
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	25
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	28
2. TİPOGRAFİK DÜZENLEMEDE KOMPOZİSYON	28
2.1. Kompozisyon İlkeleri	28
2.2. Kompozisyon Öğeleri	28
2.3. Görsel Anlatımda Zıtlık, Ritim ve Denge	28
2.3.1. Zıtlık	28
2.3.2. Ritim	29
2.3.3. Denge	31
UYGULAMA FAALİYETİ	33
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	35
ÖĞRENME FAALİYETİ-3	38
3. NEGATİF POZİTİF DENGESİNE UYGUN ÇALIŞMALAR	38
3.1. Tipografik Söz Dizimi	38
3.2. Nesnenin Yalın Formunu Oluşturma	39
3.3. Nesnenin Formuna Uygun Font Seçimi	40

3.4. Kelimeyi Form İçine Yerleştirmede Dikkat Edilecek Noktalar (Fontlarda Deformasyon)	40
UYGULAMA FAALİYETİ	42
MODÜL DEĞERLENDİRME	45
CEVAP ANAHTARLARI	48
ÖNERİLEN KAYNAKLAR	49
KAYNAKLAR	50

AÇIKLAMALAR

MODÜLÜN KODU	213GIM036
ALAN	Grafik ve Fotoğraf
DAL/MESLEK	Grafik
MODÜLÜN ADI	Tipografi
MODÜLÜN TANIMI	Yazı karakterlerinin iki boyutlu yüzey üzerinde uygulamaların yapılışı öğrenim konularının anlatıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖNKOŞUL	Temel Yazı modülünü almış olmak
YETERLİK	Tipografik düzenlemeler oluşturmak.
MODÜLÜN AMACI	<p>Genel amaç Bu modül ile gerekli ortam sağlandığında grafik çalışmalarını için harf anatomisi ve espas kurallarına uygun tipografik düzenlemeler yapabileceksiniz..</p> <p>Amaçlar</p> <ol style="list-style-type: none">1. Tarihsel gelişim süreci içerisinde tipografinin yazıya etkilerini inceleyecek, konuya uygun görsel öğeleri belirleyebileceksiniz.2. Uygun yüzey üzerine tipografik düzenlemesini yaparak renk araştırması yapabileceksiniz.3. Tipografik düzenlemeyi guaş boya ile renklendirebileceksiniz.4. Kelimeye uygun geometrik formu belirleyerek kelimenin form içinde tipografik düzenlemesini yapabileceksiniz.5. Tipografik düzenlemenin negatif-pozitif dengesini yapabileceksiniz.6. Tipografik düzenlemeyi guaş boya ile renklendirebileceksiniz.7. Seçilen bir nesnenin yalın formu içine nesnenin adını deforme ederek tipografik düzenlemesini yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE	<p>Ortam: Grafik atölye ve laboratuvarları, sınıf, işletme, kütüphane, ev, bilgi teknolojileri ortamı vb.</p> <p>Donanım: Resim altlığı, resim kâğıdı,geometriksel</p>

DONANIMLARI	formlar, numaralı resim kalemleri, konu ile ilgili görsel yayınlar, guaş ve diğer boyalar, yazı karakterleri kitapları (font katalogları), çizim araçları, letrasetler, harf şablonları.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	<p>Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra, verilen ölçme araçlarıyla kazandığınız bilgileri ölçerek kendi kendinizi değerlendireceksiniz.</p> <p>Öğretmen, modül sonunda size ölçme aracı (test, çoktan seçmeli, doğru yanlış vb.) uygulayarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgileri ölçerek değerlendireceksiniz.</p>

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Yazı, ilk çağlarda mağara duvarlarına yapılan resimler iken zaman içerisinde toplumların ve kişilerin ihtiyaçları doğrultusunda form kazanmış ve iletişim araçları arasında ilk sırada yer almıştır. Her toplum kendi dilleri içerisinde yazı formu seçerek kullanmış ve halen kullanılmaktadır. Tarihsel süreç içerisinde yazı duygu ve düşünceleri ifade ederken gelişen toplumlarda, yazı ticari boyutta da yerini almıştır. Ticaretle uğraşan her toplum ürettiği malları satabilmek için yazının etkisini ön plana çıkarmış ve ticaretteki bu arayış reklamcılığın doğmasına ve gelişmesine etken olmuştur.

Reklamcılıkla gelişen ticaret sektörü ürünlerini tanıttak ve akılda kalacak yazılar ve şekiller kullanmaya başlamıştır. Kendilerine özgü kullanılan bu yazı karakterleri tipografinin oluşmasında öncülük etmiş ve bugünkü yazı ve resmin yani tipografinin oluşmasına sebep olmuştur.

Geçmişten günümüze kadar yapılan tüm reklam ve sanatsal içerikli çalışmalar incelendiğinde tipografinin ne kadar etkili ve amacına uygun çalışma örnekleri içerdiğini görebiliriz.

Hazırlanan bu modülde tipografinin tanımını, tipografinin yazıya getirdiği yenilikleri, harf anatomisini ve tipografik düzenlemeler ile ilgili konuları ele alacağız. Modül sonunda öğrendiğiniz bilgi ve becerileri sanat ile ilgili tüm alanlarda kullanabilir ve hatasız bir biçimde tipografi tekniğinde uygulayabilirsiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında grafik çalışmaları için harf anatomisi ve espas kurallarına uygun tipografik düzenlemeler yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Dergi ve gazetelerde uygulanan tipografik çalışmaları inceleyiniz.

1. TIPOGRAFI

1.1. Tanımı

Yazı karakterlerinin iki boyutlu bir yüzeye yerleştirilmesi sanatına (tasarımına) “tipografi” denir.

1.1.1. Tarihi Gelişimi

Duygu ve düşüncelerimizi başkalarına bildirmek için herhangi bir madde üzerine çizerek, kazıyarak gösterdiğimiz şekil ve işaretlere “**yazı**” diyoruz.

İletişimin temel öğelerinden biri olan yazı, ilkel toplumlarda kullanılan sembol ve işaretlerin zamanla geçirdiği değişimlerden sonra oluşmuş son biçimlerdir. Bu biçimler taşıdıkları güçlü anlamları sayesinde bir duyguyu, bir fikri ve bir yaşamı anlatabilir. Kimi zaman bir sözcük milyonlarca resme, kimi zaman da bir resim milyonlarca sözcüğe karşılık kullanılabilir. Resim izleyene yaşattığı duygu yoğunluğu ile iz bırakırken, yazı, hem taşıdığı anlam, hem de sunuş biçimiyle etkili olmaktadır.

Tipografi terimi ilk kez, Gutenberg’in “Hareketli Hurafat” sistemini buluşundan bugüne değin dört önemli teknolojik aşama geçirmiştir. 1448’ den 19. yy. ın son çeyreğine kadar olan süreçte hareketli hurufat sistemi olgunlaşmış, bunlar çeşitli baskı yöntemleri ile geliştirilmiştir. Basımcılık açısından taş baskı yönteminin Aloys Senefelder tarafından 1796 da bulunuşu çok önemli bir aşama olmasına karşın, tipografi açısından ikinci asıl önemli süreç Linotype makinesinin 1886’ da Ottmar Mergenthaler ve Monotype makinesinin 1893’ te Tolbert Lanston tarafından geliştirilmeleri sonucu başlamıştır. Üretilen dönel güçlü oto mekanik makineler artık tek tek hurufatları dizme zorluğunun aşılmasını, klavye kullanılarak sıcak dizginin harf harf ya da satırlar halinde dökülmesini ve bu sistemler sayesinde

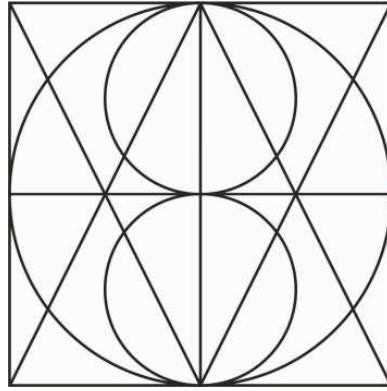
hurufatın yeniden kullanılabilmesini sağlamıştır. Günümüzde ise bilgisayarın gelişmesi ile harf dizimi sayısal (dijital) ortamda yapılmakta ve zamandan kazanç sağlanmaktadır.

1.2. Tipografinin Yazıya Getirdiği Yenilikler

En yaygın ve vazgeçilmez grafik iletişim unsurlarından olan tipografinin birincil işlevi okunmaktır. Grafik tasarımcı, tipografi dilini iyi tanımak ve kullanmak durumundadır. Tipografik unsurlarda aktarılacak bilgi, analiz edilip ve önem sırasına sokulmalıdır. Bölümler, alt bölümler mantıklı biçimsel değişimler simge ve renkler anlaşılabilirliğe katkıda bulunur ve okuyucuya zaman kazandırır. Güzellik ve estetik tipografinin ham maddesi değil yan ürünüdür. Ana ürün, anlaşılır bir iletişim olmasıdır.

1.3. Harf Anatomisi

Günümüz tipografik karakterleri, el yazılarıyla başlayan uzun bir evrim sonucunda oluşmuşlardır. Harfin temel unsuru çizgisel vuruş ve darbelerdir. Fırça, kamaş ve keski gibi yazı araçları, harf biçimlerini doğrudan etkilemiştir. Sonraları Eski Yunanlı ve Romalılar, harfleri temel geometrik yapılar üzerinde biçimlendirmeye başlamıştır.

Şekil 1.1: Harf anatomisi

Bütün tipografik karakterler, optik olarak hayali bir yatay çizgi (sadır çizgisi) üzerine dizilir. Küçük harflerin gövde yüksekliklerini belirleyen yatay çizgi ile sadır çizgisi arasındaki uzaklık “x” yüksekliği olarak adlandırılır. Bu, küçük harflerin standart yüksekliğidir ve en net olarak ölçülebildiği harf, küçük “x” harfidir. Harfleri oluşturan ana hatların alt ve üst bitim yerlerinde bulunan tırnak biçimindeki küçük uzantılar ise “serif” olarak adlandırılır.

Şekil 1.2: Harflerin satır üzerine dizilmesi

1.4. Temel Yazım ve Tipografi Kuralları

Sözcükler, yazıldığı harf karakterine göre anlam kazanır, etkili veya etkisiz görünür. Algılamının kolay ya da zor olması, kavramların somutlaştığı bu harf gruplarının yapısına bağlıdır. Her yazı karakterinin bir kimliği vardır. Bu kimlik mesajın iyi anlaşılmasını sağladığı gibi, yanlış yorumlara da neden olabilir. Narin, kaba, kadınsı, erkeksi, çağdaş, klasik, resmi, gayri resmi, laubali veya oryantal yazı karakterleri vardır. Örneğin Times’ın, İngiliz asaletini, ağırbaşlılığını yansıttığı söylenebilir.

Yazı karakterinin çeşitliliği, gereksinmeye göre olmalıdır. Eğer sayfa büyük, metin uzun ve farklı vurgular gerekiyorsa yazıda çeşitliliğin olması, zenginlik ve renklilik getirir. Çok fazla yazı karakteri daima risktir. Her karakter farklı mesajlar ileteceğinden okuyucunun kafasını karıştırabilir. Script fontlar, el yazısı görünümüyle samimi ve sempatiktir. Fakat büyük harf (majüskül) yazılmış Kaligrafik ve Gothic yazılar zor okunur. Dekoratif yazılar ise, çok süslü yapılarıyla oldukça okunaksızdır. Geneva, Helvetika, Arial ve Times gibi ekran fontları daha okunaklıdır.

Şekil 1.3: Kaligrafik ve Gotik Majüskül-Minüskül harfler

Kaligrafik ve Gothic fontların büyük harfleriyle yazılan sözcük zor okunur. Tasarımlarda farklı font ailelerinden gelen (serifli, serifsiz, vs) ikiden fazla harf karakterinin kullanılması sakıncalıdır. Aksi takdirde, algılamada güçlükler meydana gelebilir. Aynı harf karakterinin kalın, ince, italik gibi varyasyonlarını kullanarak istenilen çeşitlilik sağlanabilir. Yazıların puntosu çok büyük olursa her bakışta algılanacak sözcük sayısı azalır. Çok küçük olursa da harfler seçilemez. 30-35 cm.,lik bir okuma uzaklığı için ortalama yazı boyutu 9-11 puntoya denk gelecek büyüklüktür.

Serifli fontların takibi oldukça kolaydır. Okuyucu, serifli harflere daha alışıktır fakat, harf ve sözcük boşlukları düzgün olduğu sürece serifsiz bir yazı, serifli kadar okunaklıdır. Hatta, özellikle koyu zeminlerde serifsiz yazının okunurluğu daha da fazladır.

Şekil 1.4: Serifli ve serifsiz harflerin zemin üzerindeki görünüşü

Özellikle koyu zeminlerde serifsiz karakterler tercih edilmektedir. Bir yazı karakterinin bold ya da extra bold türü, normal (roman) türüne göre daha az çekici ve daha az güzeldir. Normal kalınlıktaki harfin zarif uçları, bold yapıda törpülenmiş gibi durmaktadır. Bir sözcük vurgulanmak isteniyorsa karakteri bold yapmak yerine, puntosunu ve rengini değiştirmek tercih edilmelidir. Normal ya da light karakterler daha zariftir.

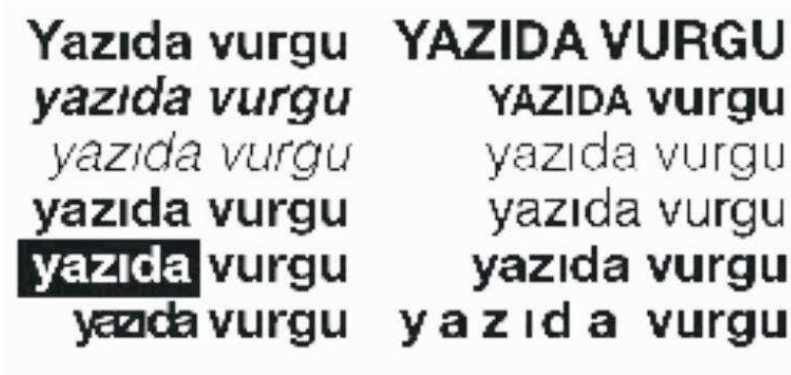

Şekil 1.5: Harflerin kalınlıkları

Yazının yapısı, vurguyu belirler. İtalik fontlar tekdüzedir, gösterişsizdir, değişik yapısıyla anlatımı güçlendirir, daha samimi bir iletişim kurar. Fakat deforme olmaya çok uygundur. Uzun metinlerin italik yazılması, yazıyı zayıf gösterir, harflerin birbirinden ayrılması zordur. Okunurluk sorunu göz önünde tutularak olabildiğince az kullanılmalıdır.

Uzun metinlerin bold yazılması ya da tümünün büyük harflerden oluşması da görünüşü sevimsiz kılar. Sözcükler, kaba bir dikdörtgen biçimde gözüktür. Küçük harfler, kuyrukları ve bacaklarıyla büyük harflerden daha ayrımlı yapı gösterir ki, bu da onları daha okunur yapar. Büyük harfler, daha çok yer kapladığından, aynı alanda göziün daha fazla tarama yapmasına neden olur.

Yazının sola blok olması, harf aralarının daha düzgün olmasını, daha az kesme işaretinin yer almasını sağlar. Beyaz nehirlerin oluşmasını önler. Özellikle dar sütunlarda idealdir. Sağa ya da ortadan blok yazılarda takip sorunu yaşanabilir.

Şekil 1.6: Yazıda vurgu

1.5. Tipografik Karakterlerin Sınıflandırılması

1.5.1. Geleneksel Yazılar

El yazılarının yuvarlak ve organik yapısına sahip olan bu karakterlerin serifleri dirsek biçiminde ve eğimlidir. Yuvarlak biçimlerdeki incelleme ekseni diyagonaldır, ince ve kalın hatlar arasında çok az bir kontrast söz konusudur.

Başlıca örnekler : Garamond, Caslon, Goudy, Palatino,...

ABCDEFGHIJKLMNPRSTUVWYZ
abcdefghijklmnoprstuvwyz
1234567890!?

ABCDEFGHIJKLMNPRSTUVWYZ
abcdefghijklmnoprstuvwyz
1234567890!?

ABCDEFGHIJKLMNPRSTUVWYZ
abcdefghijklmnoprstuvwyz
1234567890!?

ABCDEFGHIJKLMNPRSTUVWYZ
abcdefghijklmnoprstuvwyz
1234567890!?

Şekil1.7: Garamond, Caslon, Goudy, Palatino yazı karakterleri

1.5.2. Geçiş Dönemi Yazıları

Bu gruba giren yazıların ince ve kalın hatları arasında geleneksel yazılara göre daha belirgin bir kontrast vardır. Serifler yataya daha yakın bir eğimdedir. Yuvarlak biçimlerdeki incelme eksenini dikeye yakındır. Harfler, Barok döneminin etkisiyle daha genişlemiştir. Başlıca örnekler : Baskerville, Caledonia,...

ABCDEFGHIJKLMNPRSTUVWYZ
abcdefghijklmnoprstuvwyz
1234567890!?

Şekil1.8: Baskerville yazı karakteri

1.5.3. Modern Yazılar

Modern yazılarda ince ve kalın hatlar arasındaki kontrast üst sınırdadır. İnce hatlar, çizgi haline dönüştürülmüştür. Yuvarlak biçimlerdeki incelme eksenini dikey konumdadır. İnce hatlarla aynı kalınlıkta ve yatay bir çizgi görünümündeki serifler, gövdeye dik bir açıyla bağlanır. Harflerin anatomisinde geometrik kurallar ağır basar. Başlıca örnekler : Bodoni, Didot, Torino,

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
1234567890!?

Şekil 1.9: Bodoni yazı karakteri

1.5.4. Kare Serifli Yazılar

Bu gruba giren yazıların ortak özelliği, seriflerinin kare ya da dikdörtgen biçiminde olmasıdır. Şerifler, harf gövdesine dik bir açıyla bağlanır. İnce ve kalın hatlar arasındaki kontrast azaltılmıştır. Bazı karakterlerde bütün hatlar aynı et kalınlığındadır. Başlıca örnekler : Rockwell, Playbill,...

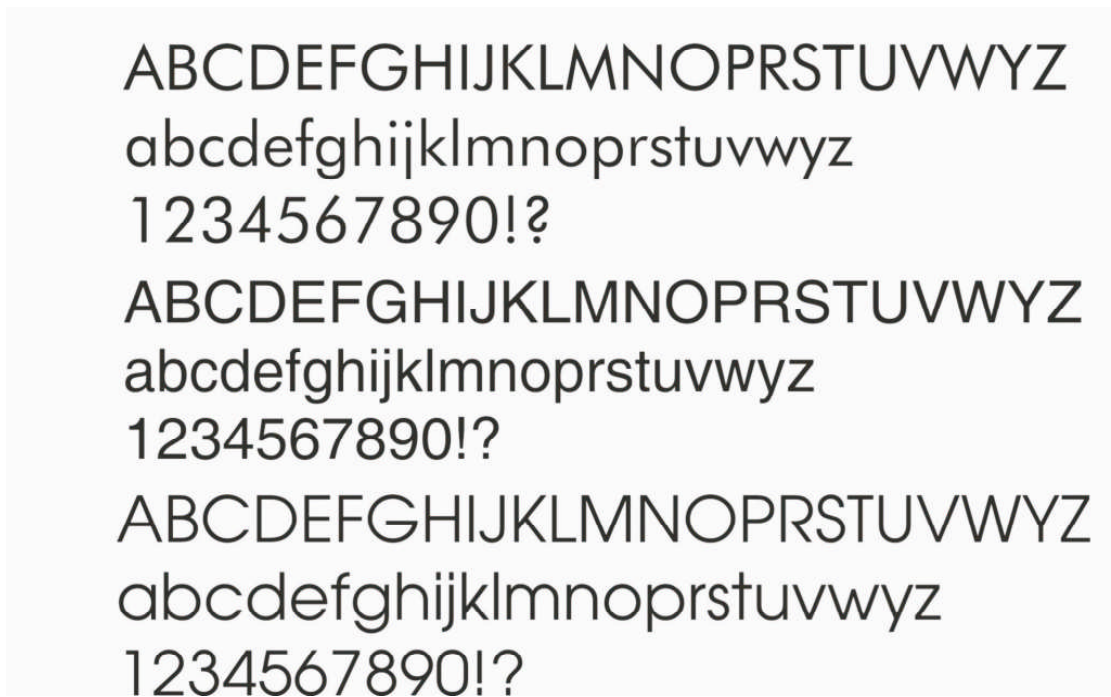
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
1234567890!?

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
1234567890!?

Şekil 1.10: Rockwell ve Playbill yazı karakteri

1.5.5. Serifsiz Yazılar

Serifsiz yazılarda bulun hatlar aynı kalınlıktadır. Yuvarlak hatlardaki incelme eksenine daima dikey konumdadır. Geometrik bir anlayışla tasarlanmışlardır. Başlıca örnekler : Futura, Helvetica, Avant-Garde,.

Şekil 1.11: Futura, Helvetica, Avant-Garde yazı karakteri

1.5.6. Gotik Yazılar

Gotik yazı geleneğinin ilk örneği. 15. yüzyıl Almanya'sında yaygın olarak kullanılan "Tekstür" yazısıdır. Gotik sanatının karakteristik özelliklerini taşıyan bu dar ve uzun yazılarda, yuvarlak unsurlar yok edilmiştir. Anatomisinde kesik uçlu kalemlerin etkisi görülür. Başlıca örnekler : Gotik, Old English,

Şekil1.12: Old English yazı karakteri

1.5.7. El Yazıları

El yazılarındaki serbest ve akıcı biçimsel özellikler temel alınarak tasarlanan bu tür yazıların başlıca örnekleri arasında; Brush Script, Vivaldi, Mistral, Brody, sayılabilir.

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ

abcdefghijklmnopqrstuvwxyz

1234567890!?

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

abcdefghijklmnopqrstuvwxyz

1234567890!?

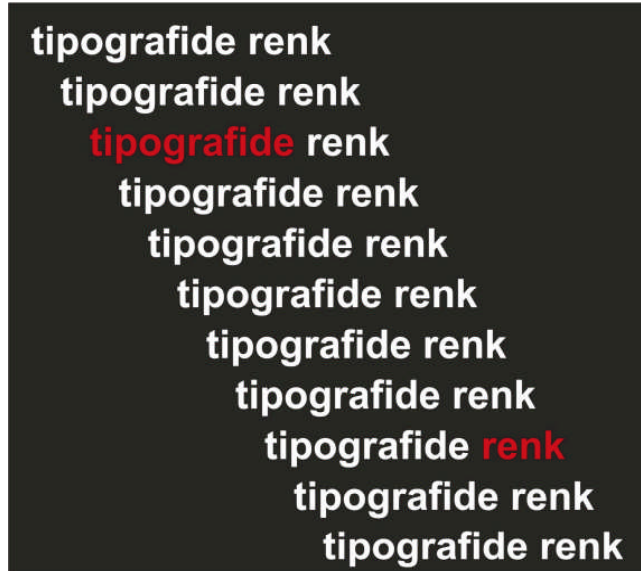
Şekil1.13: Brush Script, Vivaldi yazı karakteri

1.6. Tipografide Renk

1.6.1. Renk Bilgisi

Tanımlayıcılığı, ayırt ediciliği, yön göstericiliği ve vurgulayıcılığı ile görsel sayfalarının en önemli öğelerinden biridir. Okuyucuyu etkiler, ilgiyi diri tutar. Siyah-beyaza göre %40 daha fazla dikkat çeker. Bilgi, renk sayesinde daha etkili sunulabilir. Örneğin başlığı metinden ayırmak, bir mesaja dikkat çekmek, bilgi gruplarını birbirinden ayırmak, akışı sağlamak gibi pek çok işlev renkle yerine getirilebilir.

Yazıda renk vurguyu artırır.

Resim 1.1: Renk vurgusu

Koyu zemindeki açık renk yazı, kontrastlık yaratır. Koyu renkli zeminler üzerinde açık renkli yazılar tercih edilmelidir. Daha ışıklı olması nedeniyle koyu zemin üzerindeki yazılar, özellikle de serifsizler daha iyi görünür. Okunurluk açısından harf ve zemin arasında en az %70 ton farkının gerekli olduğu da unutulmalıdır. Zemin 100 değer ise harf 30 değerden fazla olmamalıdır. Tersini için de aynı şey geçerlidir.

Resim 1.2: Renk Bilgisi

1.6.2. Renklerin Psikolojik Etkisi

- **Kırmızı:** İştah açar. O yüzden dünyadaki gıda firmalarının çoğu logosunda kırmızıyı kullanır. Kırmızı tansiyonu yükseltir, kan akışını hızlandırır.
- **Yeşil:** Güven veren renktir. O yüzden bankaların logolarında hakim renktir. Yatak odası için rahatlatıcıdır. Yeşil yaratıcılığı körükler. Bu yüzden büyük lokanta mutfaklarında yeşil tercih edilir. Hastanelerde de yeşil rahatlatıcı özelliği nedeniyle kullanılır.
- **Siyah:** Gücü ve tutkuyu temsil eder. Bizde ve Batıda siyah matemi temsil eder, oysa Japonya'da siyah mutluluktur. Siyah fonda kullanılırsa karamsarlığı çağırıştırır. Einstein konsantre olabilmek için perdeleri siyah, gün ışığı olmayan odaları tercih ederdi.
- **Mavi:** Sakinlik simgesidir. Araplar mavinin kan akışını yavaşlattığına inanır, nazar boncuğu o yüzden mavidir. Batıda intiharları azaltmak için köprü ayaklarını maviye boyarlar. Duvarları mavi olan okullarda çocukların daha az yaramazlık yaptığı saptanmıştır.

- **Lacivert:** Kozmik renk olarak kabul edilir. Sonsuzluğu, otoriteyi, verimliliği simgeler. O yüzden dünyadaki firmaların yarısından fazlası logolarında lacivert kullanır.
- **Mor:** Nevrotik duyguları açığa çıkardığından, insanları bilinçaltının korkuttuğu saptanmıştır.
- **Pembe:** Rahat hissettiren renktir. Bu yüzden bazı büyük mağazalar müşteriler kendilerini rahat hissetsin diye tezgahlarına pembe üniforma giydirir. Pembe aynı zamanda çocuk rengidir.
- **Sarı:** Geçiciliğin ve dikkat çekiciliğin sembolüdür. O yüzden dünyada taksiler sarıdır, geçici olduğu bilinsin ve dikkat çeksın diye. Araba kiralama şirketleri de sarıyı kullanır, çünkü müşterilerine aldığınız şey geçicidir, lütfen geri getirin demek isterler. Sarı rengi bu özelliğinden dolayı bankalar kullanmak istemez, çünkü paranın geçici, değil kalıcı olmasını isterler.
- **Beyaz:** İstikrarı, devamlılığı, temizliği simgeler. Politikacılar temiz, dürüst izlenimi vermek istediklerinden dolayı beyazı pek severler.
- **Kahverengi:** İnsanın hareketlerini hızlandırır. Kansas Üniversitesi Sanat Fakültesi'nde bir deney için bilgisayar yardımıyla duvarların rengi değiştirilebilir hale getirilmiş. Fonda beyaz kullanıldığında insanlar sergide yavaş hareket etmiş. Fon kahverengiye döndüğünde ise insanlar daha hızlı hareket etmişler. Müzede daha çok yeri daha az zamanda gezmişler. Kahverengi insanı hızlandırıyor, bu yüzden fast food restoranları mekanlarında kahverengi kullanıyor. Kahverengi toprak rengi, bu yüzden kıyafetlerde pek tercih edilmez, çünkü kahverengi giyen insanlar kalabalıkta dikkat çekmez.

1.6.3. Hava (Renk) Perspektifi

Varlıklar gözden uzaklaştıkça renkleri soluyormuş gibi görünür. Bir cisim, bizden uzaklaştıkça cisimle gözümüz arasındaki hava tabakaları çoğalır. Bu tabakalar çoğaldıkça cisimler gerçek renklerini kaybeder. Bu yüzden aynı şiddetteki renklerin bize yakın olanı daha parlak, uzak olanı ise daha soluk gözüktür.

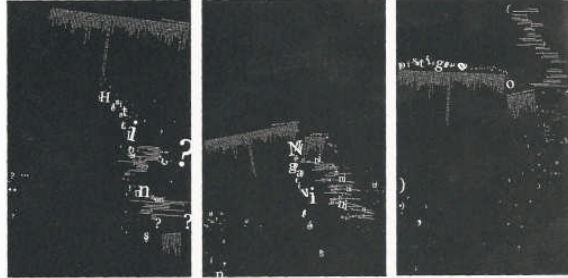
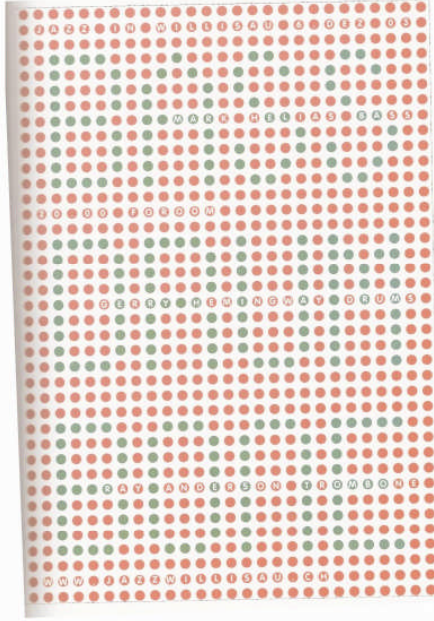
1.6.4. Resim Yazı Renk İlişkisi

Resim, yazı ve renk uyumunda ve bunların konumlarında farklılıklar yapmak, sayfaya enerji verir. Örneğin yatay pozisyon yerine belirli bir eğimdeki yerleştirmeler görsel kontrastlıklar (karşıt) yaratır. Kontrastlık, tasarımın temel prensiplerinden biridir. Bir sözcüğün ya da deyimmin yüksek ya da alçak sesli çıkmasını sağlar. Layoutta (düzenlemede) vurgu için öğeler arası güçlü kontrastlıklar gerekir. Boyutta, biçimde, konumda, ağırlık ve renkte resmin mi yoksa yazının mı dominant (güçlü) olacağı önceden belirlenmelidir. Her şeyde vurguyu aynı yapmak, monoton bir sonuç yaratır.

Resim1.3: Resim yazı renk ilişkisi

Karışık doku ve biçimlerin olduğu bir zeminde yazının okunurluğu azdır. Açık, kontürlü ya da gölgeli bir yazı böyle durumlarda etkiyi artırır. Koyu zeminde açık, açık zeminde koyu yazı; kontrastlık yaratması nedeniyle daha kolay algılanır.

Resim 1.4: Resim Yazı Renk ilişkisi

Yazının fazla daraltılmış (condensed) olması, harflerin birleşmesine, iç boşluklarının zayıflamasına neden olur. Fazla genişletilmesi (extended) ise her bakışta okunan sözcük sayısını düşürecek, okuma süreci uzayacaktır.

Tasarımda satır uzunlukları sorun yaratabilir. Satırlar çok kısa ise göz hareketi sıkça kesilir; çok uzun olunca da, gözün alt satır başına geçmesi, doğru tarama yapması zorlaşır, göz satır atlar ya da aynı satırı tekrar okur. Uzun bir satır, okumadaki sürekliliği engeller.

Satırlar arasındaki beyaz boşluk, sözcükler arasındaki boşluktan fazla olmalıdır. Satırlar arası boşluğun aşırı olması metnin leke etkisini, kontrastlığını azaltır, daha yumuşak görünümlü yapar.

Yazı ve görüntüyü gösteren boşluktur. Fazla boşluk, dinlendirir, rahat algılama sağlar. Az boşluk ise karışıklık ve karmaşa yaratır, algılamayı güçleştirir. Yazı alanına çok yaklaşmış görüntü öğeleri, hem yazının hem kendinin algılanmasını zorlaştırır. Okuyucunun dikkatini dağıtır. Yazı ve resim alanları ile kenar boşlukları önceden saptanmalıdır. Resimlerin, metni ikiye bölmesi zorunluysa, tümceyi değil, paragrafı bölmesi tercih edilmelidir. Basiti karmaşık hale sokmak hiç de zor değildir. Bunların çok sayıda örneğini görmek mümkündür. Önemli olan karmaşığı basitleştirmektir. Yalın, anlaşılır bir tasarımın geleceğe kalma şansı daha yüksektir.

1.7. Tipografik Ölçüler

Fransız yazı tasarımcısı Pierre Simon Fournier de Jeune, 1737 yılında "Punto" birimini temel alan bir ölçü sistemi geliştirerek tipografik ölçülerin standardizasyonunu başlatmıştır. Punto, günümüzde uluslararası geçerliliği olan tipografik bir ölçü birimidir, 1 punto 0,37583 milimetredir. Daha çok satır uzunluğu ve metin derinliği ölçmede birim olarak kullanılan "Kadrat" (Amerika'da Pica, Almanya'da Cicero) ise 12 puntoya eşittir. Tipografik ölçülerin belirlenmesinde, el dizisinde kullanılan metal harfler (hurufat) esas alınmıştır. Harfin punto değerini belirlemede esas alınan ölçü; harf rölyefinin kendi yüksekliği değil, metal harf bloğunun yüksekliğidir. Tipografik baskı yüzeyinde eşit bir düzlem oluşturmak için bütün harfler standart bir yükseklikte üretilir.

El dizisinde kullanılan metal harfler, aşağıdaki puntolarda dökülür.

Metin yazıları 5.6.7.8.9.10.11.12.14 punto

Başlık yazıları,18.24.30.36.42.48.54.60.72 punto.

Tipografik elemanlar arasında kullanılan boşluklar (espas) dizgi teknolojisine bağlı olarak değişen birimlerle ölçülür. Tipografide kullanılan boşluklar üç gruba ayrılabilir.

- Harf arasındaki boşluklar
- Sözcük arasındaki boşluklar
- Satır arasındaki boşluklar.

Elle dizgi tekniğinde harf ve sözcük aralarına kadrat adı verilen metal parçacıklar kullanılır. Bunlar harflerden daha kısadır ve baskıda mürekkep almaz. Eni ve yüksekliği aynı puntoda olan kare biçimli kadrata “m” kadratı adı verilir. Bunun tam yarısı ölçüsünde ki kadrata “n” kadratı adı verilir. Diğer kadratlar ise m kadratının askatlarıdır. $1/3m, 1/4m, 1/5m, 1/6m, \dots$ Kadratlar harf aralarının açılmasında, paragraf boşluklarında ve satırların değişik biçimlerde düzenlenmesinde kullanılır.

Bilgisayar denetimli fotodizgi ve dijital dizgi sistemlerindeki boşluk birimi “Ünite”dir. Üniteler, eşit aralıklı dikey çizgilerdir. Tipografik karakter pozlandırılmadan önce, bu karakter için gerekli ünite sayısı alan içerisinde belirlenir. Harf genişliğinin yanı sıra, harf ve sözcük arası boşlukları da ünite birimi ile ölçülür. Ünitelere (+) ya da (-) değerler verilerek, boşluklar daraltılıp genişletilebilir. Ünite, standart bir değere sahip değildir. Kullanılan yazının puntosuna ya da harf genişliğine bağlı olarak değişir. Bilgisayar denetimli dizgi sistemlerinde harflerin arasındaki boşluklar bazen optik ilkelere göre tek tek düzeltilmelidir. Bu işleme “Kerning” adı verilir.

Punto değeri metal harf bloğunun yüksekliğine göre belirlendiği için kâğıda basılmış bir harfi ölçerek punto değerini belirlemek olanaksızdır. “x yüksekliği” de tipografik karaktere bağlı olarak değişir. Aynı punto ölçüsündeki iki farklı karakter; x yüksekliklerinin farklı olması nedeni ile farklı puntolardaymış gibi algılanır. Örneğin, x yüksekliği fazla olan “helvetica”, aynı puntodaki “garamond” dan daha büyük görünmekte ve daha çok yer kaplamaktadır. Tasarımcı, tipografinin bu değişken ölçü yapısını dikkate almalıdır. El dizgisinde harf aralarında kullanılan metal parçacıklar (espas) da punto değeri ile ölçülür. 1 punto genişlikte olanları pirinçten, $1/2$ punto ölçüsünde olanları bakırdan, $1/4$ punto değerinde olanları ise çelikten imal edilir. Tek ya da grup halinde kullanılabilir. El dizgisinde satır arası boşluklarını ayarlama “anterlin” adı verilen metal şeritlerden yararlanır. Anterlinler de punto birimiyle ölçülür ve genellikle 1.2.3.4.5 ve 6 punto genişliklerinde üretilir. Herhangi bir metni dizilmek üzere ölçülendirirken, satır arası boşlukları da belirlenmelidir, örneğin 10 punto ile dizilecek bir metinde satır aralarına ek bir boşluk (anterlin) konulmadığında, bu; 10/10 şeklinde belirtilir. Satır aralarında birer puntoluk boşluklar kullanılacaksa, metnin yanına 10/11, ikişer puntoluk boşluklar isteniyorsa 10/12 işareti konulmalıdır. Satır araları açıldıkça, metnin görsel yoğunluğu azalır.

Bilgisayar denetimli fotodizgi ve sayısal (digital) dizgi sistemlerinde ise satır arası boşlukların belirlenmesinde hiçbir fiziksel sınırlama yoktur. İstendiğinde, iki satır birbirinin üzerine bindirilebilir.

4pt. 6pt. 8pt. 10pt.
14pt. 16pt. 18pt. 20pt.
22pt. 24pt. 36pt.
48pt. 72pt.

Şekil 1.14: Harflerin punto değerleri

1.8. Tipografik Unsurların Düzenlenmesi

1.8.1. Tipografik Söz Dizimi

Söz dizimi (syntax); sözcüklerin doğru anlamlar oluşturacak biçimde deyimler, maddeler ve cümleler halinde bir arada kullanılma yöntemidir. Tipografik söz dizimi ise, tipografik unsurların doğru mesaj oluşturacak biçimde düzenlenmesidir. Tipografik tasarım, iletişim ve söz dizimi üzerine kuruludur. Biçimle anlam arasında doğrudan ya da dolaylı olarak kurulan bağlantılar, bir tasarımı yönlendiren en önemli etkidir.

Harf, sözcük, satır, sütun ve marjlar tipografinin ana unsurlarıdır. Tipografik söz dizimi, yazının en temel birimiyle (harf) başlar. Çevresini kuşatan boşlukla karşılıklı bir etkileşim içine giren her tipografik simge görsel olarak dinamik bir yapıya sahiptir. Harflerin kendi aralarında kurdukları anlam-biçim ilişkisinde de bir söz dizimi olgusu vardır.

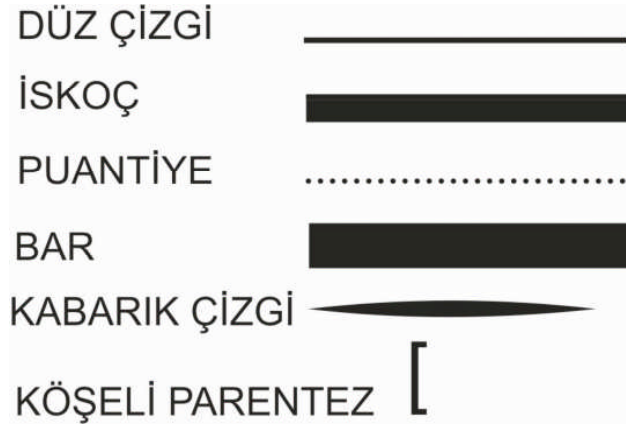
Sözcükler ise bir kavram, nesne ya da olayı aktarabilir. Sözcüğün biçimsel özellikleri (yazı karakteri, diziliş biçimi, espas (boşluk vb.), içerdiği anlamı açıklayıcı ve simgeleyici bir işleve sahip olmalıdır. Harflerde olduğu gibi sözcüklerde de biçim – karşı biçim ilişkisi söz konusudur. Bu ilişki, tipografik bağlantı ve ritim gibi sorunları da beraberinde getirir. Bir sözcüğü oluşturan harflerin birbirleriyle armonik bir bütünlük kurmaları gerekir. Armonik bütünlüğün ilk koşulu; harf arası boşluklarının optik olarak dengelenmesidir. Her harfin kendi içinde oluşturduğu biçim – karşı biçim unsurları, diğerinden farklıdır. Bu nedenle, boşluklar matematiksel olarak düzenlendiğinde armonik bütünlük bozulur. Harf boşlukları arasında optik olarak kusursuz bir denge sağlamak için tipografi bilgisinin yanı sıra, göz eğitimi ve deneyim de gerekmektedir.

Satır, sözcüklerin oluşturduğu bir bütündür. Simetrik ya da asimetrik satırlar ile bu satırların çevresini kuşatan boşluklar doğru kurgulanmalıdır. Satırlar; eşit uzunluklarda (sağ ve soldan bloklama), değişken uzunluklarda (sağa ya da sola bloklama) ya da ortadan bloklanarak düzenlenebilir.

Şekil 1.15: Blok türleri

Düz çizgi, bar, köşeli parantez, kabarık çizgi, İskoç, puantiye gibi çizgiler de biçim – anlam ilişkisini doğrudan etkileyen tipografik unsurlardır.

Şekil 1.16: Tipografik çizgiler

Satırların bir araya gelerek oluşturduğu sütunların genişlik ve yükseklikleri ile aralarında bıraktıkları boşluk arasında da biçim – karşı biçim ilişkisi vardır. Sütunların oluşturduğu tipografik yapıyı etkileyen bir diğer unsur da; sayfanın çevresini kuşatan beyaz alanlar, yani marjlardır.

İlkesel bir bütünlük içinde doğru ve anlamlı bir biçim – karşı biçim ilişkisi kurabilmek tipografik düzenlemenin temel amacı olmalıdır.

1.8.2. Tipografik Mesaj

Tipografik mesaj; sözel, görsel ve seslidir. Tipografik unsurlar, okudukları ve sözle yorumlandıkları sırada izlenmekte, görsel olarak algılanmakta, duyulmakta ve işitsel olarak yorumlanabilmektedir. Tipografi, bu çok yönlü yapısıyla dinamik bir iletişim aracıdır. 20 yy'ın başlarında yazılı sözcüklere dışa vurumcu özellikler eklenmeye başlanmış; Fütürizm, D Stijl, Dadaizm ve Konstrüktivizm gibi akımlar tipografiyi anlam – biçim ilişkilerine dayalı bir sanat dalı haline getirmiştir.

1.8.3. Okunaklılık

Okunaklılık, tasarımcıların genellikle ihmal ettikleri bir olgudur. Tipografik mesaj iletimi, yazıları okunur kılan niteliklerin bir araya getirilmesiyle sağlanır. Okuyucu; yazılı bilgiyi en az çaba ve zorlukla algılayabilmelidir. Tipografik karakterlerin okunaklılığı, şunlara bağlıdır:

Kontrast, yalınlık orantıdır.

Okunaklı bir yazı, etkili bir mesaj için yeterli değildir. Harflerin düzenleniş biçimi, iletişim yöntemi ve boşluklar da anlaşılabilirliği doğrudan etkiler. Okunaklı tipografi, bilgiyi nesnel olarak ileten bir araçtır.

Her tipografik unsur, biçim – karşı biçim ilişkisi içinde algılanır. Karşı biçim (Boşluk/Fon); harfin okunaklılığını en az kendi biçimi kadar etkiler. Balerin, vücudunu kullanarak boşluk içinde biçimler oluşturur. Hareketi tanımlayan boşluk, balerinin vücut hareketleri kadar önemlidir.

Yapılan bir araştırma, serifli yazıların uzun metinlerde daha okunaklı olduğunu ortaya koymuştur. Serifler, tipografinin yatay hareketini desteklemekte ve harflerin ayırıcı özelliklerini daha da vurgulamaktadır.

Yan yana getirilen harfler sözcükler halinde algılanır. Küçük harfler de dizilen sözcüklerdeki değişken yapı okumayı kolaylaştırır. Sözcük büyük harflerle dizildiğinde, eşit yüksekliklerdeki harfler durağan bir hat oluşturduğunda; okunaklılık azalır algılama süresi uzar.

Harf aralarındaki boşluklar da okunaklılığı etkiler. Boşlukların belirlenmesinde armonik bütünlük sağlayan optik kriterlere başvurulmalıdır. Tipografik yapı içinde kullanılan boşluklarda tutarlılık ve süreklilik sağlanmalıdır. Tipografik armoniyi etkileyen üç unsur vardır: Harf boyutu, satır uzunluğu ve satır arası boşlukları. Bunlar arasında doğru ve mantıklı bir yapı kurulduğunda; zor anlaşılan yazılar bile en üst düzeyde okunaklılık kazanır.

Harf boyutu seçerken, baskı yüzeyi ile göz arasındaki normal okuma uzaklığınının 25-35 cm olduğu göz önüne alınmalıdır. Metin yazılarında normal okuma uzaklığından en iyi algılanabilen yazı ölçüleri, 9-12 punto arasında değişir.

Harf boyutunun belirlenmesinde dikkate alınacak başka bir kriter de okuyucu kitlesinin niteliğidir. Okumayı yeni öğrenen çocuklar ve iyi görmeyen yetişkinler için büyük puntolu harfler tercih edilmelidir.

Çok kısa ve çok uzun satırlar okuyucuyu yorar. Kısa satırlar gözü dikey yönde harekete zorlar. Uzun satırlar ise gözün bir alttaki satırı bulmasını güçleştirir. Metin yazıları için 9-12 punto arasında normal bir boyut seçildiğinde, her satıra düşecek sözcük sayısı 10-12 yi geçmemelidir. Başka bir deyimle, her satırda ortalama 60 ile 70 arasında tipografik karakter kullanılmalıdır. Satır arası boşlukları arttırıldıkça, okuma kolaylaşır. Araştırmalar; 9-12 puntoluk metinlerde 1-4 puntoluk satır arası boşluğu kullanıldığında, okunaklılığın arttığını ortaya koymuştur. Yazının et kalınlığı, okunaklılığı etkileyen diğer bir unsurdur. Çok ince yazılar zeminde kaybolur. Çok kalın hatlara sahip karakterlerde ise formu tanımlayan karşı biçim unsurları zayıflar. Yazı karakterlerinin genişliği de okunaklılığı doğrudan etkiler. Dikey vurgulamaların arttığı daraltılmış karakterler, normal genişlikteki harflerden daha zor algılanır. Yüksek derecede eğimli yazıların okunması zordur. Normal eğimli (10-20 derece) yazılarda okunaklılık bozulmaz, istenilen vurgulama ve kontrast sağlanabilir. Okunaklılığı etkileyen başka bir unsur da renktir. Okuyucu beyaz zemin üzerinde siyah yazıya alışkındır, ama güçlü kontrast oluşturan renkler kullanıldığında da okunaklılık bozulmaz. Metnin düzenleniş biçimi okunaklılığı etkiler. 1920'lerde bazı tasarımcılar, iki taraftan bloklanmış geleneksel metin düzenlemesine karşı çıkarak yeni arayışlara yönelmişler, bloklanmamış ya da asimetrik düzenlemeler giderek yaygınlık kazanmıştır.

Değişken satır uzunlukları okunaklılığı artırır. Sözcükler arasında dengesiz boşluklar bırakıldığında, metin dokusu içinde "beyaz nehir" olarak adlandırılan yarıklar oluşur. Böyle durumlarda satır sonları tire ile bölünerek beyaz nehirlerin oluşması önlenmelidir. Satırların düzenlenişinde; biçimden çok, metindeki anlam bütünlüğü göz önüne alınmalıdır. Her satır, cümlenin içerdiği düşünsel bütünlüğü bozmayan birimlere bölünmelidir. Okuyucu, metnin içindeki paragrafları kolay ayırt etmelidir. Paragrafların vurgulanmasında iki yöntem kullanılır:

- Paragrafı oluşturan cümle, sol bloğun biraz içinden dizilir.
- Paragrafı oluşturan satır ile bir önceki satır arasındaki boşluk artırılır. Çok paragraftan oluşan kısa bir metinde 1.yöntem tercih edilmelidir.

Okunaklılık konusunda değinilen ilkelerin çoğu; film, televizyon, video, bilgisayar gibi diğer iletişim sanatları için de geçerlidir.

1.9. Guaş Boyama Tekniği

Guaş, bir çeşit zamklı sulu boya ve bu boya ile yapılan resim tekniğidir.

Guaş tekniğinin iyi bilinmesi, yağlı boya, karikatür veya kitap, gazete ressamı için gereksiz olabilse de, bir reklam veya ticari resim yapan için çok gereklidir. Genel olarak, reklam amaçlı resim yapılacaksa guaş tekniğini herhangi bir teknikten daha fazla kullanmalısınız.

Guaş su ile çalışan, donuk ve çabuk kuruyan bir boyama malzemesidir. Sulu boya gibi saydam değil, kapatıcı özelliğe sahip ve mattır. Suluboyada beyaz yoktur ama guaş boya seçeneklerinde beyaz vardır. Guaş boya tüp, kavanoz ve tablet olarak satılmaktadır.

Guaş boya uygulamasında renk açmak için sulu boya gibi su ile açılmaz, renk açmak için beyaz kullanılır. Guaş boya kuruduğunda renk tonu olarak %10-%20 arasında değer kaybeder. Bu yüzden önceden bir kağıda sürerek renk ayarlaması yapmalıyız. Çabuk kuruduğundan dolayı geniş alanlarda hızlı çalışılmalıdır. Boya kurumadan kesinlikle düzeltme çalışması yapılmamalıdır. Fotomekanik üretim için yapılan çalışmalarda özellikle magenta (kırmızı), cyan (mavi), yellow (sarı) ana renkleri ile çalışılmalıdır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Resim 1.5: Uygulama

Kullanılan Araç ve Gereçler:

- Resim altlığı
- 25x35 boyutlarında Bristol karton
- Resim kalemleri : Hb ve B ,silgi,guaş boya, 1ve 3 no lu sulu boya fırçası, su kabı, palet, kâğıt peçete
- Yazı karakterleri kitabı
- Kopya kâğıdı

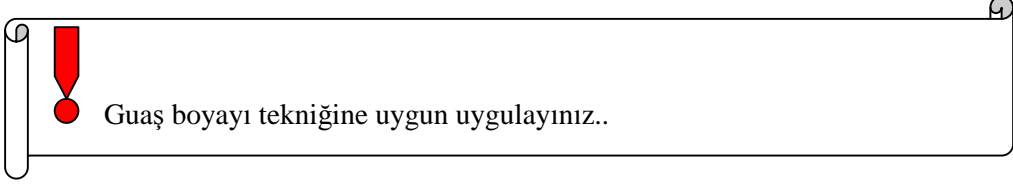
➔ Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda tipografik harf alıştırmasını yapmış olacaksınız

1. Tipografik harf alıştırmasını için kullanılacak araç gereçleri temin ediniz.

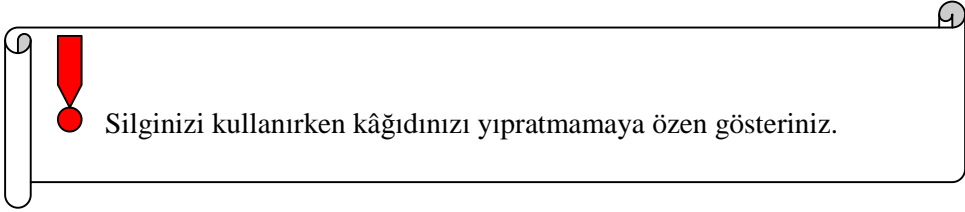
Atölye önlüğünüzü giymeyi unutmayınız.

2. Kağıdınızı yatay tutarak deseninizi kâğıdınıza çiziniz.

3. Deseninize uygun bir harf karakteri seçerek, deseninizi ifade eden kelimeyi kopya kâğıdına düzenleyerek bristolünüze geçiniz.

4. Guaş boya ile deseninizi ve harf karakterlerinizi renklendiriniz.

NOT: Değerlendirme ölçeği ile bu çalışmanızı değerlendiriniz.

ÖNERİ: Deseninizi ifade edecek harf karakterlerinizi bilgisayarlarda bulunan fontlardan seçebilirsiniz.

ÖLÇME DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

(Aşağıdaki cümlelerin altında yer alan D (doğru) ve Y (yanlış) seçeneklerinden sadece birini işaretleyiniz)

1. Yazı karakterlerinin iki boyutlu bir yüzeye yerleştirilmesi sanatına (tasarımına) “**tipografi**” denir.
A.) D B.) Y
2. Serifli fontların takibi oldukça kolaydır.
A.) D B.) Y
3. Serifsiz yazılarda bulun hatlar aynı kalınlıkta değildir.
A.) D B.) Y
4. Renk, okuyucuyu etkiler, ilgiyi diri tutar.
A.) D B.) Y
5. Yazıda renk vurguyu artırmaz.
A.) D B.) Y
6. Varlıklar gözden uzaklaştıkça renkleri canlanıyormuş gibi görünür.
A.) D B.) Y
7. Her şeyde vurguyu aynı yapmak, monoton bir sonuç yaratır.
A.) D B.) Y.

Not: Cevap anahtarınız modülün sonundadır.

UYGULAMALI TEST

Aşağıdaki uygulamayı yukarıdaki uygulama yöntemlerini kullanarak çalışınız. Bu uygulamayı tamamladığınızda tipografik harf düzenlemesi konusunu pekiştirmiş olacaksınız.

“Sececeğiniz bir evcil hayvanı desenleyerek, desene uygun harf karakterleri ile desen üzerinde tipografik harf düzenlemesi yapınız”.

Kullanılacak Araç Gereçler

- Resim altlığı
- 25x35 boyutlarında bristol karton
- Resim kalemleri : Hb ve B ,silgi,Guaş boya, 1ve 3 no lu sulu boya fırçası, su kabı, palet, kâğıt peçete
- Yazı karakterleri kitabı
- Kopya kâğıdı

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

UYGULAMA		
AÇIKLAMA: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri EVET ve HAYIR kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
Bilgilerinizi gözden geçirdiniz mi?		
Malzemeyi temin ettiniz mi?		
Kağıdınızı doğru kullandınız mı?		
Harf yazımlarını doğru uyguladınız mı?		
Guaş boya tekniğini doğru uyguladınız mı?		
Temizliğe dikkat ettiniz mi?		
Zamanı verimli kullanmaya dikkat ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. “HAYIR” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız Tamamı “EVET” ise diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında kompozisyon ilkelerine uygun tipografik düzenlemeler yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Tipografik düzenlemeler ile yapılan kompozisyon çalışmalarını inceleyiniz.

2. TIPOGRAFİK DÜZENLEMEDE KOMPOZİSYON

2.1. Kompozisyon İlkeleri

Zıtlık, egemenlik / odak noktası, görsel denge, görsel ritim, şekil ve zemin anlatımlarıdır.

Tasarım öğeleri iki ve üç boyutlu çalışmalarda kavramsal öğelerin yardımıyla algılanması sonucu anlam kazanır, iki boyutlu bir çalışmada öğelerin düzenlenmesi, organizasyonu, ilgili düzlemin uzunluğu ve genişliği üzerinde meydana gelir. Esas amaç düzeni ve uyumu sağlamak ve görsel ilgiyi ve anlamı ifade etmektir. Bu yaratıcı süreç, çizim teknikleri, baskı, boya, fotoğraf, tipografi ve tüm iletişim araçları ile ifade kazanır.

2.2. Kompozisyon Öğeleri

Nokta, çizgi, renk, doku, boyut, biçim, ve yüzeydir.

2.3. Görsel Anlatımda Zıtlık, Ritim ve Denge

2.3.1. Zıtlık

Sözcük anlamıyla zıtlık; karşıtlık, karşıt olma, çelişki olarak ele alınmaktadır. Kontrast (karşıtlık) kavramını geniş kapsamları ile ele aldığımızda ise evrende her şeyin karşıtlıklar dengesi içinde oluştuğunu görürüz. Bu sosyal yapıda da biçimsel yapıda da böyledir ve zıtlık yoksa hareket yoktur, varlık yoktur, süreç yoktur. Sanat açısından değerli görülen her yapıtta kuşkusuz çok iyi çözümlenmiş kontrast bir denge vardır. Bir şeyin değerlendirilmesinde karşıtlıklar daima ön plandadır. Zıtlıkta denge kurulması birçok şeyi çözümlenecektir. Çünkü görsel anlamda en önemli belirleyici özellik zıtlık kavramındadır. Bu karşıtlığın boyutu bireye göre değişir. Bazılarında şiddetli, bazılarında yumuşak olabilir.

Ölçü zıtlığı, aralık zıtlığı, renk zıtlığı, doku zıtlığı, biçim, üslup zıtlıkları ilgi topladığı ve canlılık yarattığı için önemlidir. Örnekleri çoğaltmak mümkündür. Uzun, - kısa, kalın - ince, dar - geniş, yuvarlak - köşeli, sert - yumuşak, mat - parlak, kuru - ıslak, hafif - ağır, siyah - beyaz vs.

Zıtlık konusundaki uygulamalarda ; yazı, resim ve fotoğraflardan yararlanılarak anlam bağlamında zıtlık yaratacak bir yapıt üretilebilir.

Anlam yanında biçimsel bağlamda zıtlık kavramında yararlanılarak çalışma yapılabilir. Zıt malzemeler birlikte kullanılarak çalışılabilir.

Şekil 2.1: Zıtlık

2.3.2. Ritim

Sanatta, plastik elemanların değişen uyumlu tekrarıdır. Ritim, bir sanat yapıtıyla aramızda psiko-fizyolojik anlaşma yaratmak için yinelenen devinimler düzenidir. Bir sanat yapıtında hareketler önce duyuları sonra bünyemizi etkiler ve insan tümüyle bu hareketlere katılır Yapıttaki devinimlerin izleyicideki bu yinelenmesi statiktir. Bunun için gözle görülmez. Ama hareket düzeni bizi fazla duygulandırırsa irkilme, yüzün buruşması ya da yüz ve bedenin gevşemesi görülür. Psiko-fizyolojik anlaşma ancak hakim devinimlerle, kontrast devinimlerin düzeniyle sağlanabilir. Rahat, uyumlu bir düzen yaratabilmek için hakim devinimlerle karşıt devinimler arasında dikkati çekecek kadar bir farkın gözetilmesi gerekir. Bunları uygulama oranları sanatçıdan sanatçıya ve sanatçıların vermek istediği havaya göre değişir. Kontrast devinimlerle hakim devinimlerin oranı farklı olmalıdır. Ritmin yapıtlarda dayandığı temel harekettir. Yapıtlarda ışık, gölge, yarı gölge değişimleri devinimi oluştururlar. Çizgi ve yüzeylerde yapılan yön değişikliği tasarıma hareket kazandırır. Genel olarak yatay ve dik çizgiler durgunluk, eğik ve kavisli çizgilerde hareket yaratır.

Koyu,- açık,- orta valörlerin yarattığı yön kontrastı, rengin yön kontrastı, yatay, dikey parçalar, zıt kontrastlar devinimi oluşturur. Ritim, çeşitli yönlerde, çeşitli büyüklükte yinelenen dominant devinimlerin birbirleriyle kontrast uyumudur.

Bir yapıtta çoğunlukta olan devinimlere "dominant devinimler" denir. Bu devinimler birbirinin benzeri ya da aynı karakterdedir. Kontrast devinimler bunlardan tüm ayrı yapıdadır.

Sonuç olarak ritim; renk, açık - koyu, öğelerin birbiriyle ilişkileri, dolu - boş kısımlar ve bunların çevre ilişkileri, hakim ve kontrast elemanlar, gölge - yarı gölge - açık durumlar, devinimlerin yükselme - alçalma hızlarının üzerimizdeki etkileridir.

Kompozisyonu oluşturan diğer araçlara gelince; bir biçim kendi içinde parçalandığı gibi değişik biçimde de parçalanabilir. Ne kadar çok parça varsa her parça diğerini yardıma çağırır.

Parçalamak demek bir biçimde olan ağır görevi yan parçalara ayırmak demektir.

Sıralama ise; ritmik bir şekilde olmalıdır. Aynı biçimler sıralandığı gibi ayrı biçimler de sıralanabilir.

Toplama da, birbirine benzeyen ya da benzemeyen biçimlerin bir arada toplanması söz konusudur.

Tabakalaşma; tasarıma derinlik kazandırır. Renkler ve biçimler tabakalaşmayı sağlar. (uzaktaki biçimlerin açık, yakın renklerin koyu olması gibi).

Titreşim; biçimlerin ve renklerin titreşmesidir.

Serpilme - dağılma; aynı ve ayrı biçimlerin ayrı ya da aynı şekilde dağılışıdır. Dağılışı içten dışa olduğu gibi dıştan içe de olabilir.

Resim 2.1:Ritm

2.3.3. Denge

Denge değişik ölçüler arasında aranmalıdır. Tasarımda dengeyi dikey ve yatay çizgiler kurar. Denge salt çizgilerle değil, açık - koyu zıtlığıyla da verilebilir. Başarılı bir düzenlemede kullanılan öğeler birbirleriyle karşılaştırıldıklarından genelde bir denge hissedilmiştir. Bu denge biçim, yön, ölçü, aralık, doku, renk ile sağlanabilir. Görsel ağırlıkları olan öğelerin eşit dağılımının bir türü olan denge, tasarım ilkelerinden biridir.

Yeryüzündeki her şey zıtlıklar dengesine dayalıdır. İnsanın yaşamı ve kendisi dengeye dayalıdır. Dengesizlik her şeyi altüst edebilir. Çünkü dengesizlik bozukluk, yanlışlık demektir. Görsel uyarıcılık dengedeki doğruluk ya da rahatsız edicilik sonucu oluşur. Gerek görsel gerek devinimsel gerekse sessel anlatımda dengenin sağlamlığı söz konusudur. Denge, formda, renkte, harekette, açık-koyuda kendini gösterir. İki boyutlu düzenlemeye ait dengede daima ifadeyi sağ ve sol olarak ya da alt ve üst olarak iki bölüme ayıran düşey ve yatay eksen aranır. Denge simetrik (bakışık) ve asimetrik denge (bakışısız) olarak ikiye ayrılır.

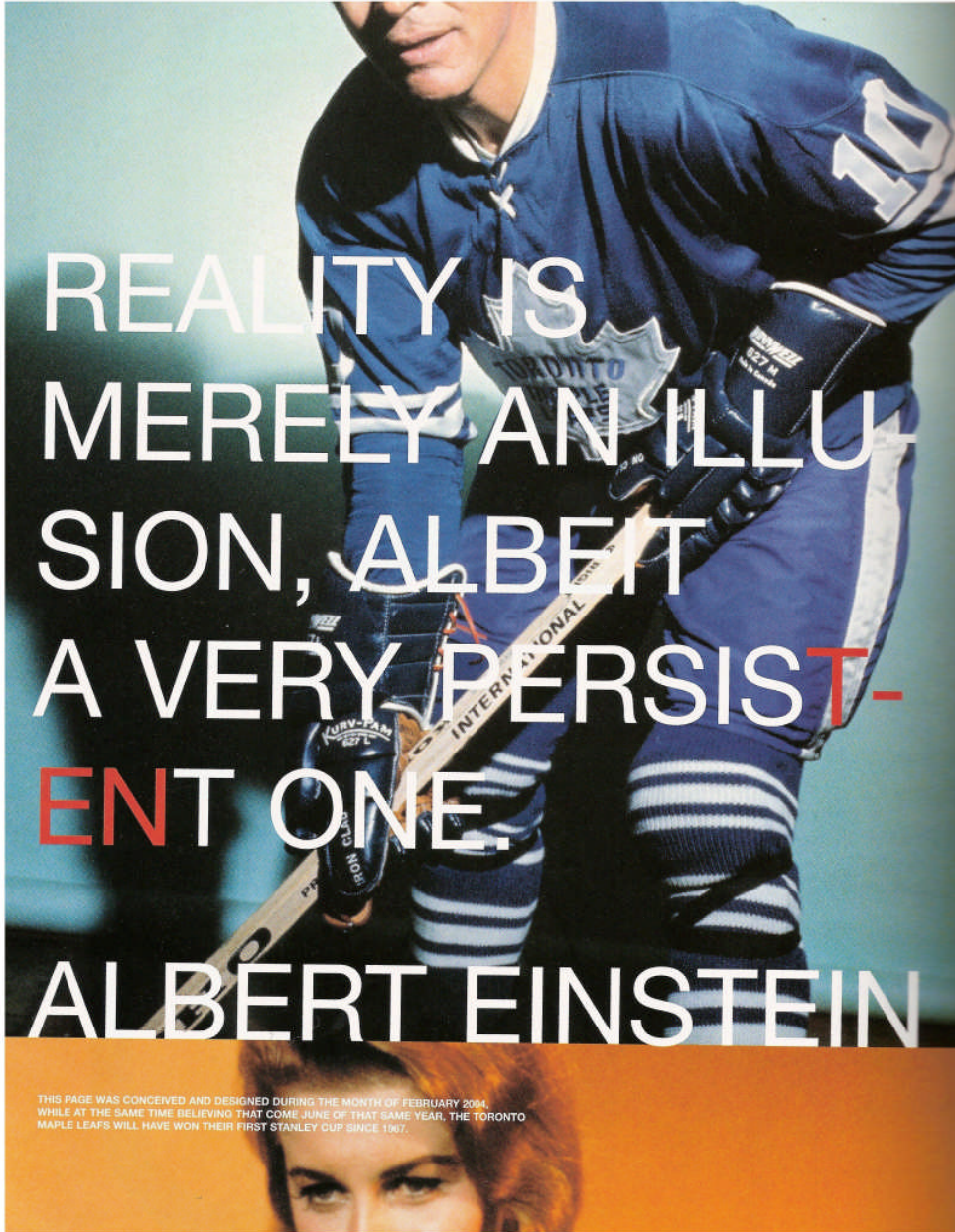
Simetrik denge, bir eksene göre öğelerin aynı durumda tekrar etmesiyle oluşur. İnsan vücudunun doğal olarak simetrik dengeye sahip olması sanat gücünü - bilinç altında - o yönde etkilemiştir. Kesin kararlı oturmuş bir kompozisyonu oluşturur. Ancak fazla ilgi uyandırmaz.

Asimetrik denge, eşit yada eşit olmayan görsel ağırlıktaki ve çekicilikteki öğelerin düzenlenmesiyle oluşturulur. İlgi çekici olması yönünden kompozisyon daha başarılı olur. Anlatımı oluşturan elemanların, benzerlik, zıtlık, üslup, uygunluk ilişkileriyle renk, biçim, hareket, açık-koyu ile oluşan denge, asimetrik dengeyi oluşturur.

Resim 2.2: Denge

UYGULAMA FAALİYETİ

Resim 2.3: Uygulama

Kullanılacak Araç Gereçler

- Bristol Karton 25x35 cm
- Yumuşak sivri uçlu kurşun kalem
- Cetvel, gönye, pergel, yazı fontları, guaş boya
- Atıl durumdaki dergiler

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda tipografik söz dizimi, tipografik mesaj ve okunaklılığa uygun, dergi sayfası uygulamasını yapmış olacaksınız.

Atölye önlüğünüzü giymeyi unutmayınız

- 1) Sayfa tasarımı için kullanılacak araç gereçleri temin ediniz.
- 2) Kullanacağınız resim ve harf karakterlerini seçiniz.
- 3) Sayfanızda kullanacağınız blok türlerini belirleyiniz.
- 4) Bu örneği ve basılmış diğer örnekleri inceleyiniz.
- 5) Sayfanızı seçeceğiniz bir konu üzerinde planlayınız. Bunun için dergi ve gazetelerdeki sayfa düzenlemelerini inceleyiniz, doküman toplayınız.
- 6) Sayfanızda renk uyumuna ve blokların dağılışına dikkat ediniz.

NOT: Değerlendirme ölçeği ile bu çalışmanızı değerlendiriniz.

ÖNERİ: Dergilerdeki sayfa düzenlerini inceleyerek değişik formatlarda sayfa düzenleri hazırlayabilirsiniz.

ÖLÇME DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

(Aşağıdaki soruların altında yer alan seçeneklerinden sadece birini işaretleyiniz)

1. Aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?
 - A) () Günümüzde uluslararası geçerliliği olan tipografik ölçü birimi punto dur.
 - B) () 1 punto 0,37585 milimetredir.
 - C) () Başlık yazıları,4.5.8.10 puntodur.
 - D) () Elle çizim tekniğine kadrat adı verilir.
2. Aşağıdakilerden hangisi doğru olarak verilmiştir?
 - A) () Tipografik söz dizimi paragrafla başlar.
 - B) () Bilgisayar denetimli fotodizgi ve digital dizgi sistemlerindeki boşluk birimi “Bölüm”dür.
 - C) () Tipografi renklerle yapılmaktadır.
 - D) () Tipografik tasarım, iletişim ve söz dizimi üzerine kuruludur.
3. Aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?
 - A) () Metin yazıları 5.6.7.8.9.10.11.12.14 puntodur.
 - B) () Harf, sözcük, satır, sütun ve marjlar tipografinin yan unsurlarıdır.
 - C) () Satır, sözcüklerin oluşturduğu bir bütündür.
 - D) () Tipografik karakterlerin okunaklılığı, kontrast, yalınlık orantıdır
4. Hangisi tipografik çizgi unsurlarından değildir?
 - A) () Düz çizgi
 - B) () Köşeli parantez
 - C) () Dalgalı çizgi
 - D) () Puantiye
5. Tipografik armoniyi etkileyen kaç unsur vardır?
 - A) () 3
 - B) () 2
 - C) () 4
 - D) () 1

Not: Cevap anahtarınız modülün sonundadır.

UYGULAMALI TEST

Zıtlık, ritim ve denge öğelerini göz önünde bulundurarak bir objeyi tanıtan sayfa tasarımı uygulayınız.

Bristol karton 25x35 cm
Yumuşak sivri uçlu kurşun kalem
Cetvel, gönye, pergel, yazı fontları, guaş boya
Atıl durumdaki dergiler

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

UYGULAMA		
AÇIKLAMA: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri EVET ve HAYIR kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
Bilgilerinizi gözden geçirdiniz mi?		
Malzemeyi temin ettiniz mi?		
Bloklamaları doğru kullandınız mı?		
Resim ve yazıları düzenlediniz mi?		
Sayfa düzeninde harf ölçülerini doğru kullandınız mı?		
Başlık ölçüsünü doğru uyguladınız mı?		
Temizliğe dikkat ettiniz mi?		
Zamanı verimli kullanmaya dikkat ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. “HAYIR” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız Tamamı EVET ise diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında nesnenin yalın formunu oluşturacak, bu forma uygun yazı karakterini belirleyecek, fontları deforme ederek kompozisyonlar düzenleyebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Nesnelerin yalın formundan oluşturulup, deforme edilmiş tipografik çalışmalarını inceleyiniz.

3. NEGATİF POZİTİF DENGESİNE UYGUN ÇALIŞMALAR

3.1. Tipografik Söz Dizimi

Dizgi teknolojisindeki gelişmeler, tipografik tasarım olanaklarını zaman içinde artırmaktadır. Tasarımcı; elle dizgiden, elektronik tipografiye kadar geçen süreçleri bilmelidir.

- **Elle dizgi:** Metal harflerin elle dizilmesine dayalı geleneksel yöntemdir.
- **Linotipi:** Metnin uzunluğu önceden saptanarak satır blokları halinde dökülmesi işlemidir. Elle dizgiden daha hızlı ve kusursuzdur.
- **Monotipi:** Klavye ve döküm birimlerinden oluşan tam otomatik bir sistemdir.
- **Foto dizgi:** Tipografik imgelerin, fotoğrafik film ya da kâğıt üzerine optik yolla yansıtılma işlemidir.
- **Sayısal (dijital) dizgi:** Tamamen mantıksal ve tekrara dayalı sistemle çalışan bilgisayarlı dizgidir.

Tipografik söz dizimlerinde beş temel yaklaşım bulunmaktadır.

- İki taraflı bloklama (satır uzunlukları eşit)
- Soldan bloklama (satır uzunlukları değişken)
- Sağdan bloklama (satır uzunlukları değişken)
- Ortadan bloklama (satır uzunlukları değişken)
- Asimetrik bloklama

Grafik tasarımcı, tasarımında kullandığı bir metni dizgiye verirken ;yazı karakteri, yazı puntosu, büyük-küçük harf, satır arası punto değerindeki boşluklar, metnin bloklama düzeni, satır uzunluğu, metnin derinliği, eğim derecesi, genişletme daraltma oranları, tipografik unsurlar arası boşluklar değerlerince bildirilmelidir.

3.2. Nesnenin Yalın Formunu Oluşturma

Nesneyi yalın bir form içinde oluştururken unutmamamız gereken nesnenin anlaşılabilirliğini kaybetmemesidir. Nesnemizi nerede ve ne amaçla seçip kullanacağımız bir plan içinde uygulamaya geçirmeliyiz. Nesne konu bütünlüğünü sağlamalı ve anlatımı güçlendirmelidir. Her şekilde kullanıma uygun halde olmalıdır. Küçültüldüğünde veya büyütüldüğünde farklı bir görüntü oluşturmamalıdır.

Şekil 3.1: Form oluşturma

3.3. Nesnenin Formuna Uygun Font Seçimi

Tasarımcı, tipografiyi yalın bir etkiyle ve figürün simgelediği hedef kitleyle bütünleştirmeli, anlamı ve mesajı yalınlaştırarak iletmelidir. Tipografik tasarımlar, sadece bir harften oluşuyorsa, o harf alışılmışın dışında bir form olmak zorundadır. Kullanılan alfabelerdeki harflerden ayrılması ve akılda kalıcılığı bu özelliğe bağlıdır. Tasarımcı burada yeni bir harf formu arayacaktır. Birden fazla harften oluşan tasarımlarda ise en önemli özellik, harflerin birbirleriyle strüktür, form ve espas kombinasyonu açısından dengeli kullanımları ve alışılmışın dışında olmalarıdır.

Şekil 3.2: Font seçimi

3.4. Kelimeyi Form İçine Yerleştirmede Dikkat Edilecek Noktalar (Fontlarda Deformasyon)

Kelimelerde yapılacak deformasyonları, harfleri birbirine yaklaştırmakla, yapıştırmakla ya da aşırı açmakla, harflerde renk ve biçim farklılıkları yaratmakla, harflerin uzantılarında aşağı yukarı uzatmalarla, sözcükleri bölmekle, onları alt alta veya yan yana farklı renklerde yerleştirmekle yapmak mümkündür. Deformasyonu şu şekillerde yapabiliriz.

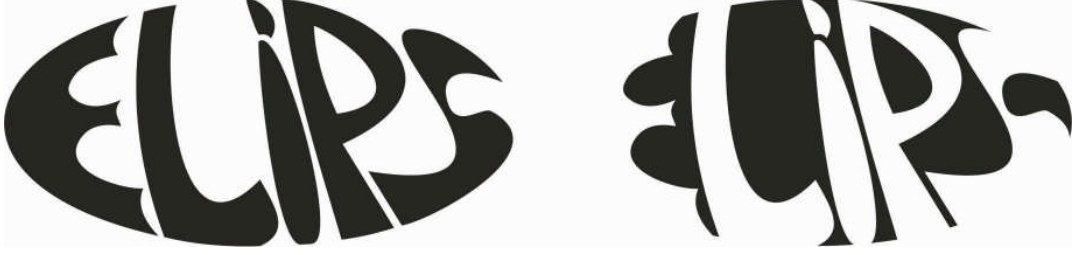
- Bilinen bir harf karakterinde çeşitli değişiklikler (deformasyonlar) yaparak,
- Yazıya, soyut ya da somut unsurlar ekleyerek; öze uygun simgesel öğeler eklenebildiği gibi, yazının bütünlüğünü bozmayan çizgi ve lekeler de yer verilebilir.
- Yeni bir yazı türü yaratarak

Her yazı karakterinde harflerin ortak özellikleri vardır. Örneğin, italik olanlar belli açıda sağa yatık yazılır. Bu karakterde bir harf dik yazılsa bütünlük bozulur. Yeni bir yazı türü yaratırken de harfler arası uyuma dikkat etmek gerekir. Ayrıca yazılan sözcük okunabilmelidir. Özgünlük, anlaşılmazlık demek değildir.

Şekil 3.3: Fontlarda deformasyon

UYGULAMA FAALİYETİ

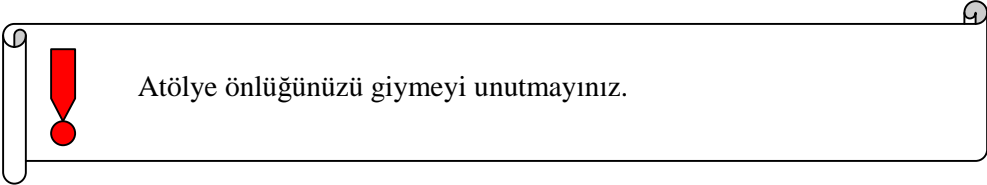
Şekil 3.4:Uygulama

Kullanılacak Araç ve Gereçler

- Bristol Karton 25x35cm
- Resim altlığı
- Resim kalemleri : Hb ve B serisi (2B).Rapido kalem, pergel, daire şablonu,ışıklı masa
- Guaş boya

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda negatif – pozitif dengesine uygun tipografik çalışmalar yapmış olacaksınız.

1. Araç gereçlerinizi hazırlayınız.
2. Pergel veya daire şablonu ile elips bir form çiziniz.
3. Çizdiğiniz bu elips form içini dolduracak şekilde harf karakterlerini formun şeklini alacak şekilde çiziniz.
4. Çizimini yaptığınız harf karakterlerinin içerisini rapido kalem ile doldurunuz.

5. İşleminiz bittiğinde kurşun kalem ile çizdiğiniz elips formunu dikkatlice siliniz.
6. Formunuzu ışıklı masaya sabitleyiniz.
7. Sabitlediğiniz formun üzerine diğer Bristol kartonu yerleştirerek bir kopya alınız.
8. Aldığınız kopya üzerinde negatif olarak rapido kalem ile doldurunuz.
9. Çalışmanızı guaş boya ile uygun şekilde renklendiriniz.

Uygulama sırasında sorun ile karşılaşırsanız öğretmeninizden yardım alınız.

NOT: Değerlendirme ölçeği ile bu çalışmanızı değerlendiriniz.

UYGULAMALI TEST

Kendinizce belirleyeceğiniz geometriksel formlara sahip bir meyveyi veya sebzenin adını kendi formu içerisinde desenleyip deforme ederek tipografik düzenlemeler yapınız.

Kullanılacak Araç Gereçler

Bristol karton

Rapido kalemler

Guaş boya

Resim kalemleri

MODÜL DEĞERLENDİRME

Modül sonunda kazandığınız yeterliği aşağıdaki uygulamayı yaparak değerlendiriniz

Kelimeyi form içerisine uygulayarak deforme etme

Resim 4.1: Uygulama

Kullanılacak Araç Gereçler

- Bristol karton 35x50 cm
- Resim altlığı
- Resim kalemleri : Hb ve B serisi (2B), Guaş boya ,cetvel, pergeli, harf karakterleri,

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda deforme edilmiş fontları form içine yerleştirerek tipografik düzenleme uygulaması yapmış olacaksınız.

Atölye önlüğünüzü giymeyi unutmayınız.

1. Araç gereçlerinizi hazırlayınız.
2. Resim kalemiyle, Bristol kartonunuza uygulama yapacağınız formu bastırmadan çiziniz.

3. Formun orantılarını korumasına dikkat ediniz.
4. Belirleyeceğiniz yazı karakterleri ile formun ismini formu ifade edecek şekilde tipografik olarak düzenleyiniz.
5. Formda uygulanacak renk değerlerini harf karakterinin et kalınlığını inceltip kalınlaştırarak
6. veriniz.
7. Form üzerinde renklendirme uygulamasına geçiniz.
8. Renk uygulamasında tekniğe uygun çalışınız.

Uygulama sırasında sorun ile karşılaşırsanız oğretmeninizden yardım alınız.

NOT: Değerlendirme oleği ile bu çalışmanızı değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

UYGULAMA		
AÇIKLAMA: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri EVET ve HAYIR kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
Bilgilerinizi gözden geçirdiniz mi?		
Malzemeyi temin ettiniz mi?		
Formunuzu Bristol kartona uyguladınız mı?		
Formunuza uygun harf karakteri seçtiniz mi?		
Form ve yazı karakterleri birbirine uygun mu?		
Form içerisine yazı karakterlerini deforme ederek uyguladınız mı?		
Form ve yazı karakterlerini uygun teknik ile renklendirdiniz mi?		
Temizliğe dikkat ettiniz mi?		
Zamanı verimli kullanmaya dikkat ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. “HAYIR” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız. Tamamı EVET ise diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	D
3	Y
4	D
5	Y
6	Y
7	D

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	A
2	D
3	B
4	C
5	A

ÖNERİLEN KAYNAKLAR

- ÇEVİK Savaş, **Yazı Disiplini Ders Notları**, M.S.Ü, İstanbul
- GATES David, Müge ÖNAL, Namık Kemal Sarıkavak, **Latin Abecesinin Evrimi**, Ankara,1988
- www.matbaaturk.org

KAYNAKLAR

- BECER Emre, **İletişim ve Grafik Tasarım**, Ankara, Ekim 2002
- ÇEVİK Savaş, **Yazı Disiplini Ders Notları**, M.S.Ü, İstanbul,1999
- PEKTAŞ HASAN, **Basın İlanlarında Grafik Tasarım ve Laoyut**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,Ankara,1987
- SARIKAVAK Namık Kemal, **Tipografinin Temelleri**, Ankara, 1997
- SHAW Robert, **Yazı Yazma Tekniği ve Yazı Örnekleri**, İstanbul, 1994
- USULAY Yüksel, **Yazı Sanatı**,İzmir, 1975
- The Annual of the Type Directors Club,Typo Graphy 25, Copyright,2004